

عنوان مقاله:

بررسی مبانی علامه طباطبائی در زمینه معاد همگانی موجودات در تفسیر المیزان

محل انتشار:

اولین کنگره بین‌المللی علامه سید محمد حسین طباطبائی (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

مصطفی تقیی جوشانی - دانشجو دکتری فلسفه اسلامی دانشگاه باقر العلوم علیه السلام

خلاصه مقاله:

در قرآن کریم و روایات ما، علاوه بر حشر و معاد انسان‌ها، به حشر حیوانات و سایر موجودات تصریح شده است. حکماء اسلامی در باب ارائه تقریر عقلی از معاد موجودات عموماً به مشکل برخورده اند که ریشه در مبانی آنها در این زمینه دارد؛ و اما علامه طباطبائی در تفسیر المیزان ذیل آیات مختلفی از حشر و معاد همه موجودات سخن به میان آورده است و این حشر و معاد را برابر باشد فهم و شعور عمومی استوار ساخته است. به این صورت که از طرفی با توجه به آیات مختلفی از قرآن کریم بر وجود علم و شعور در همه موجودات اذعان کرده است. و از طرف دیگر ملاک حشر و معاد را وجود علم و شعور در پیک موجود می‌داند؛ آنگاه چنین نتیجه می‌گیرند که هر موجودی که بهره‌ای از علم و شعور داشته باشد، حشر و معاد هم خواهد داشت، و از آنجایی که همه موجودات بهره‌ای از علم و شعور دارند، پس همه آنها حشر و معاد دارند.

کلمات کلیدی:

فهم و شعور، معاد، موجودات، شعور موجودات

لينک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2052648>

